

# Spis treści

## I część. Dzieje gminy

|                                                                           |     |
|---------------------------------------------------------------------------|-----|
| Nazwa Niwnica [Neunz].....                                                | 13  |
| Pradzieje.....                                                            | 16  |
| Powstanie Niwnicy.....                                                    | 17  |
| Ukształtowanie naturalne i rozwój historyczny wsi.....                    | 21  |
| Akt darowizny sołtysa Gottfrieda z Niwnicy z roku 1260.....               | 24  |
| Niwnica „wieś biskupia”.....                                              | 28  |
| Najstarsi ławnicy z Niwnicy.....                                          | 30  |
| Nowe ustanowienie praw sołectwa dziedzicznego w roku 1376.....            | 34  |
| Podatki i ciężary około roku 1400.....                                    | 39  |
| Zmiana stanu posiadania na podstawie dokumentów w nyskich urbarzach.      |     |
| Kupna i sprzedaże w latach 1369–1418.....                                 | 41  |
| Wyszków Śląski [Wischke].....                                             | 47  |
| Niwnica w okresie wojen husyckich.....                                    | 51  |
| Z dziejów średniowiecznej obronności i obrony kraju.....                  | 58  |
| Z dziejów kultury i obyczajowości.....                                    | 61  |
| Nyskie regulacje prawne dotyczące rzemieślników i służby z roku 1529..... | 64  |
| Niwnicki rejestr łanowy z roku 1576.....                                  | 66  |
| Wykaz właścicieli w roku 1579.....                                        | 67  |
| Kupna i kontrakty z urbarzy nyskich (ciąg dalszy).....                    | 68  |
| Wolne majątki rodzin Mohr i Becke.....                                    | 71  |
| Drzewo genealogiczne rodziny Mohr z Niwnicy.....                          | 73  |
| Drzewo genealogiczne rodziny Becke.....                                   | 74  |
| Niwnica w okresie wojny 30-letniej.....                                   | 75  |
| Skutki wojny w sferze gospodarczej.....                                   | 82  |
| Ceny towarów.....                                                         | 93  |
| Z dziejów kultury: obłęd prześladowania czarownic w Kraju Nyskim.....     | 95  |
| Młyn polny.....                                                           | 98  |
| Saga o dwóch zwaśnionych braciach z młyna polnego.....                    | 105 |
| Karczma sądowa (Gerichtskretschan).....                                   | 114 |
| Niwnica w czasie wojen śląskich.....                                      | 116 |
| Wojenny rok 1758.....                                                     | 129 |
| Koniec patrymonialnej władzy biskupiej w Niwnicy.....                     | 136 |
| Niwniccy sołtysi w okresie władzy patrymonialnej książąt-biskupów.....    | 138 |
| Nazwy lokalne wzmiankowane w dokumentach.....                             | 139 |
| Dane statystyczne z czasów nowożytnych.....                               | 145 |
| Polegli z terenu parafii za króla i ojczyznę.....                         | 145 |

## II część. Dzieje kościoła

|                                                       |     |
|-------------------------------------------------------|-----|
| Ogólne uwagi .....                                    | 148 |
| 1. Proboszcz Arnolph; wzmiankowany w roku 1297 .....  | 153 |
| 2. Ulmann; 1309 .....                                 | 154 |
| 3. Jescho; 1335 .....                                 | 154 |
| 4. Jakub Praetorius; 1373, 76, 79 .....               | 155 |
| 5. Jan Schonaw (Schönauer); 1399 do ok. 1412 .....    | 156 |
| 6. Dytwin; 1413 .....                                 | 157 |
| 7. Jakob Neunicz (Neuwnicz-Niwnica); 1415, 1416 ..... | 157 |
| 8. Johannes Felt; 1418, 1437 .....                    | 161 |
| 9. Jakobus Schönberger; 1470-1506 .....               | 162 |
| 10. Johannes; 1527 .....                              | 162 |
| 11. Johannes Rotzke; 1537 do ok. 1557 .....           | 163 |
| 12. Hans Langer; 1560 .....                           | 164 |
| 13. Hans Rüttner (Ritzke); do 1573 .....              | 165 |
| 14. Johannes Othe; zmarły 19 marca 1580 .....         | 166 |
| 15. Kaspar Köler; 1582-1614 .....                     | 168 |
| 16. Adam Ligonius (Hocke); 1614 do ok. 1617 .....     | 171 |
| 17. Balthasar Ziebes (Ziebisch); 1617, 1619 .....     | 172 |
| 18. Petrus Kieselius; 1625, 1628 .....                | 173 |
| 19. Friedrich Bresler od ok. 1632 do 1651 .....       | 173 |
| 20. Joh. Athanasius Kania; 1652 .....                 | 176 |
| 21. Michael Schönfelder; 1653-1678 .....              | 177 |
| 22. Johannes Giersberger; 1678-1679 .....             | 179 |
| 23. Valentin Ludwig Cibis; 1679-1685 .....            | 180 |
| 24. Johann Franz Kirchbitter; 1685-1691 .....         | 181 |
| 25. Hieronymus von Kern; 1691-1699 .....              | 182 |
| 26. Dr Domitius von Mahony; 1699-1700 .....           | 183 |
| 27. Johann Christian Reibstal; 1701-1709 .....        | 185 |
| 28. Michael Gabriel Runge; 1709-1729 .....            | 188 |
| 29. Johann Franz Gorlith; 1727-1736 .....             | 191 |
| 30. Balthasar Ignaz Lebe; 1736-1738 .....             | 191 |
| 31. Ignaz Anton Mohr; 1738-1742 .....                 | 192 |
| 32. Joseph Ziegler; 1742-54 .....                     | 192 |
| 33. Franz von Schwemmersdorf; 1754-60 .....           | 193 |
| 34. Joseph Karl Mosler; 1762-1783 .....               | 202 |
| 35. Johann Heitzig; 1783-95 .....                     | 205 |
| 36. Jakob Schubert; 1795-1823 .....                   | 208 |
| 37. Franz Kempf; 1823-1843 .....                      | 212 |
| 38. Johann Hoffmann; 1843-1854 .....                  | 215 |
| 39. Karl Hoppe; 1854-1894 .....                       | 217 |
| 40. Franz Hein; 1894-1909 .....                       | 222 |
| 41. Rudolf Richter; 1910-1922 .....                   | 223 |
| 42. Archiprezbiter Konrad Prießnitz .....             | 225 |
| Duchowni pochodzący z parafii Niwnica .....           | 226 |

### III część. Dzieje szkoły

|                                                                         |         |
|-------------------------------------------------------------------------|---------|
| Ogólne uwagi.....                                                       | 238     |
| 1. Balthasar Krause; wzmiankowany w 1614 roku .....                     | 239     |
| 2. Andreas Weidner; 1622-1666.....                                      | 240     |
| 3. Christoph Moschner; 1667-1691.....                                   | 241     |
| 4. Joh. Heinrich Schnalke; 1691-1707.....                               | 242     |
| 5. Franz Schnalke; 1707-1715 .....                                      | 243     |
| 6. Michael Gabriel Tentzer; 1716-1738.....                              | 244     |
| 7. Franz Joseph Böhmel; 1738-1789 .....                                 | 244     |
| 8. Joseph Koblitz; 1789-1821 .....                                      | 248     |
| 9. Georg Heckel; 1821-1853.....                                         | 249     |
| 10. Johann Pollack; od 1 stycznia 1854 do 1 października 1888 roku..... | 251     |
| 11. August Ronge; 1888-1913 .....                                       | 253     |
| 12. Joseph Klose; 1913.....                                             | 254     |
| <br>Posłowie .....                                                      | <br>255 |

### Pamięci Augusta Müllera

|                                         |     |
|-----------------------------------------|-----|
| Wspomnienia, przez niego napisane ..... | 257 |
|-----------------------------------------|-----|